μάλις ἔζη ἡ πομπώδης Μαρία Θηρεσία — τὸ ὅμνιμπους αὐτὸ ἐσταμάτησε καὶ ἔγινε τόσος συνωστισμὸς γύρω του ἀπὸ τοὺς περιέργους, ὥστε ἐσταμάτησε ἡ συγκοινωνία. Ὁ αὐστηρὸς εἰς τὴν ἐτικέτταν αὐτοκράτωρ ἐξέφρασε τὴν δυσφορίαν του καὶ οἱ αὐλικοί, οἱ ἔχοντες ἕνα οἱονδήποτε λόγον ν' αὐξάνουν τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν δύο συζύγων, ἐκαλλιέργουν αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἔφθασε εἰς σιωπηλὴν διάστασιν. Μοναδικὴ παρηγορία πλέον διὰ τὴν Ἐλισσάβετ ἦτο ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἀρχιδουκὸς Ροδόλφου, τοῦ ἀγαπημένου της μοναδικοῦ ἀγοριοῦ, τοῦ Ροῦντι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀνακούφισιν τῆς τὴν ἠρνήθη μὲ τὸν καιρὸ ἡ ἐτικέττα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπτύξεως τοῦ καισαρικοῦ διαδόχου, ὅπως ἐπέβαλαν αἱ παραδόσεις. Ὁ διάδοχος ἀνῆκε εἰς τὸν θρόνον καὶ τὸ ἔθνος καὶ ὄχι εἰς τὴν μητέρα του, τῆς ὁποίας ἡ τείνουσα πρὸς πᾶσαν ἐλευθερίαν ἰδιοσυγκρασία, δὲν ἐφαίνετο κατάλληλος διὰ τὴν μόρφωσιν ἑνὸς πρίγκηπος προωρισμένου διὰ τὸν θρόνον τῶν Ἀψβούργων. Τῆς ἔμεινε μόνον ἡ ἀνατροφὴ τῶν δύο κοριτσιῶν της, τῶν ἀρχιδουκισσῶν Μαρίας Βαλερίας καὶ τῆς Γκιζέλας.

Ἡ ὡραιοπάθεια ἐχαρακτήρισε ὅλη της τὴ ζωή. Δὲν ἔβλεπαν νὰ ἐμψυχώνεται τὸ λυπημένο της πρόσωπο παρὰ ὅταν εἶχε ἀπέναντί του ὡραῖα πράγματα. Μιὰ φορὰ στὴ Μαδέρα ἕνας φτωχὸς γέρος τῆς προσέφερε ἕνα μπουκέτο ἀπὸ κόκκινες καμέλιες. Τὸν εὐχαρίστησε καὶ τοῦ ἔδωσε ἕνα νόμισμα ἀσημένιο. Λίγα βήματα πειὸ πέρα ἕνα ὤμορφο κορίτσι τῆς ἔτεινε ἕνα ἄλλο ὅμοιο μπουκέτο. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς ἔδοσε ἕνα χρυσὸ νόμισμα. Ἡ κυρία τῶν τιμῶν ποὺ τὴν συνώδευε τὴν ἐρώτησε ἔκπληκτη:

— Γιατὶ ἡ Μεγαλειότης Σας ἔδοσε περισσότερα στὸ κορίτσι παρὰ στὸν καϋμένο τὸ γέρο.

— Γιατὶ αὐτὴ εἶνε ὡραία, ἀπήντησε ἡ Ἐλισσάβετ.

Αἱ φιλολογικαὶ καὶ πνευματικαὶ της προτιμήσεις ἦσαν ὁ Ρουσσώ, ὁ Λαμαρτῖνος, ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὁ Μπάϋρον. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ τὴν εἶχε κυριολεκτικῶς αἰχμαλωτίσει, ἦτο ὁ Ἑλληνικὸς Χάϊνε. Καὶ σ' αὐτὸ ἀκόμη ἐφάνη ἡ ἀνυπακοή της εἰς τὰ δεσμὰ τοῦ θρόνου. Ἀπεφάσισε ν' ἀνεγείρη μνημεῖο στὸν ποιητὴ ποὺ δὲν εἶχε θέσι στὴ γερμανικὴ γῆ, καὶ προσκήρυξε διαγωνισμὸν διὰ τὸ ἔργον. Ἡ γερμανικὴ διπλωματία διεμαρτυρήθη ἀμέσως. Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ κάμουν τέτοιο πρᾶγμα στὴ Βιέννη διὰ τὸν ἄνθρωπον ποὺ εἶχεν ἐξυβρίσει μὲ τὰ ποιήματά του τὴν δυναστείαν τῶν Χοεντζόλερν; Ἐκινδύνευε ἐκ τούτου νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ ἐγκαρδιότης τῆς τριπλῆς συμμαχίας. Ὁ Φραγκῖσκος Ἰωσὴφ ἀπηγόρευσε τὴν ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τὸν Χάϊνε ἐπὶ αὐστριακοῦ ἐδάφους. Ἡ αὐτοκράτειρα ἀντὶ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀνάγκην, ἐπανεστάτησε. Καὶ ἐκδικουμένη τὴν αὐστριακὴν διπλωματίαν πλέον, ἐγκαθίδρυσε τὸν ἀνδριάντα τοῦ Χάϊνε εἰς τὸ Ἀχίλλειον τῆς Κερκύρας, τὸ τελευταῖον ὡραῖον καταφύγιον τῆς περιπλανωμένης ὑπάρξεώς της. Τὸ κτίριον ἐκεῖνο τὸ εἶχε ἀγοράσει πρὸ ὀλίγου καὶ τὸ ἀνεκαίνισε ἐντελῶς. Τὸ ἀνοικοδόμησε σχεδὸν ἐπὶ πομπηϊανοῦ σχεδίου καὶ ἐκόσμησε τὶς πλατεῖες βεράντες μὲ ἀγάλματα τῶν ἀγαπημένων της ποιητῶν, τῶν κλασικῶν τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τοὺς ὁποίους ἐτοποθέτησε καὶ τὸν Σαίξπηρ. Εἰς τὸν Χάϊνε ἐδόθη ἰδιαιτέρα θέσις. Ἦτο ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ αἰσθητικὴ λατρεία της. Ὁ ἀνδριὰς ἦτο ἔργον τοῦ Σουηδοῦ Λουΐ Χάσσεμπρις. Παρίστανε τὸν Χάϊνε σὲ μιὰ πολυθρόνα, μὲ τὰ πόδια σκεπασμένα ἀπὸ μιὰ κουβέρτα, μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο στὸ στῆθος καὶ τὰ μάτια του λυπημένα, ποὺ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἦσαν ἕτοιμα νὰ χύσουν δάκρυα. Σ' αὐτὴ τὴ βίλλα ἐπέρασε ὧρες γλυκειᾶς μονώσεως. Ὁ Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος ἔδοσε μὲ τὸ γνωστὸ βιβλίο του μίαν ὡραίαν ποιητικὴν εἰκόνα τῶν ἡμερῶν της αὐτῶν. Παρ' ὅλην τὴν μυστικιστικὴν διάθεσιν τοῦ ἕλληνος ποιητοῦ εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἔφερε ἡ λατρεία τοῦ πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν, ποὺ δὲν τὸν ἄφησε νὰ δόσῃ μίαν πραγματικωτέραν εἰκόνα τῆς Ἐλισσάβετ, ὑπάρχει εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ κάποια ψυχογραφικὴ ἀλήθεια. Ἡ μέχρι παροξυσμοῦ ὡραιοπάθεια τῆς ἐκτάκτου αὐτῆς γυναικός. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἐκδοθῇ ἀργότερον καὶ ὅπου ἐξετίθεντο κάπως οἱ λόγοι ποὺ εἶχαν προκαλέσει τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς αὐτοκρατείρας ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς αὐλῆς τῆς Βιέννης, κατεστράφη ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν συγγραφέα. Ἔτσι ἐχάθη ἕνα ἱστορικὸ δοκουμέντο. Ἀλλὰ ἔμειναν τόσα ἄλλα. Εἶνε πάρα πολλὰ ὅσα ἐγράφησαν διὰ τὴν θλιμμένην αὐτὴν γυναῖκα. Τὸ βιογραφικὸ ἔργον τοῦ ντὲ Λαφαὶ καὶ ἕνα ἄλλο τοῦ Ἐρνέστου Τισσὸ εἶνα ἀσφαλῶς τὰ πληρέστερα. Ἀλλὰ τὴν πριγκήπισσαν ποὺ δὲν ἐζήτησε παρὰ τὴν μόνωσιν εἰς ὅλην της τὴν ζωὴν δὲν τὴν ἐσεβάσθη ἡ συκοφαντία. Ἡ ἐχθρότης τῆς αὐλῆς τῆς Βιέννης ἐδημιούργει τὰ στοιχεῖα. Λίβελλοι εἰς ὁλόκληρα βιβλία ἔχουν κυκλοφορήσῃ ἐναντίον της. Ἔφθασαν νὰ τῆς ἀποδόσουν ἀκόμη καὶ τὴν μητρότητα κόρης τῆς ὁποίας πατέρας δὲν ἦτο ὁ Φραγκῖσκος Ἰωσήφ. Διηγοῦντο γι' αὐτὴν ἐκεντρικότητας ποὺ ἔφθαναν μέχρι τοῦ σκανδάλου. Ὁλόκληροι ρῆμαι συκοφαντικαὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν παντοῦ, Καὶ σ' αὐτὴν τὴν Κέρκυρα ἄκουσα κατὰ τὸ 1906 τὰ παραδοξότερα πράγματα εἰς βάρος της, περισσότερα καὶ ἀπὸ ὅσα ἔγραψαν διὰ τὴν βασίλισσαν Καρολίναν τῆς Ἀγγλίας. Οἱ ὑπασπισταί της νεαροὶ Αὐστριακοὶ ἀξιωματικοὶ ἐθεωροῦντο ἐρασταί της, καὶ αἱ συχναὶ ἐκδρομαί της κατὰ τὰς νύκτας στὸ Ποντικονῆσι ἐθεωροῦντο ἐρωτικαὶ ἐκκεντρικότητες. Ἀφηγοῦντο ἀκόμη ὅτι μπροστὰ σ' αὐτοὺς τοὺς νέους ἔπεφτε ὁλόγυμνη στὴ θάλασσα καὶ τοὺς ἠνάγκαζε νὰ κολυμποῦν μαζύ της. Ἐκεῖ-μέσα στὸ κῦμα ἀλλόκοτη σειρῆνα εὕρισκε τὸν ἐκλεκτό της, ποὺ δὲν ἦταν ποτὲ ἐκεῖνος ποὺ ἦτο τὴν προηγουμένην ἡμέραν.

Χυδαῖαι φλυαρίαι τοῦ ὄχλου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἐλισσάβετ μ' ὅλην τὴν φρεσκάδα τοῦ προσώπου της δὲν ἦτο πλέον νέα. Εἶχε γηράσει πλέον. Καὶ τὴν εἶχε ἤδη κτυπήσει τὸ μεγαλείτερο πλῆγμα ἀπὸ ὅσα εἶχε ὑποστῇ ἕως τότε. Ὁ Ροδόλφος εἶχεν αὐτοκτονήσῃ μὲ τὴν Μαρίαν Βετσέρα στὸ Μάγερλιγκ.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας, τοῦ τραγικοῦ παράφρονος Βασιλέως, μὲ τὸν ὁποῖον τὴν συνέδεαν ψυχικοὶ βαθεῖς δεσμοί, ἡ τραγωδία τοῦ Μάγερλιγκ ὑπῆρξε μιὰ πληγὴ λύπης ποὺ δὲν ἐπρόκειτο νὰ διακοπῇ ποτέ.

Καὶ ἐνῷ ἐξακολουθοῦσε τὰ ἀτελείωτα ταξείδια της μὲ τὰ ὁποῖα προσπαθοῦσε νὰ βρῇ τὴν γαλήνην ποὺ εἶχε πλέον χάσῃ ἕνα πρωῒ τοῦ 1898 στὴν Γενεύη ἔπεσε θῦμα ἑνὸς ἀναρχικοῦ τοῦ Λουΐτζι Λοκεσνι.

Ἔτσι τραγικὰ ἐτελείωσε ἡ μοναδικὴ αὐτὴ πριγκήπισσα μὲ τὴν λυπημένην ζωήν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ζωῆς της μένει σὰν τὸ θλιβερὸ κύκνειο τῆς δυναστείας τῶν Ἀψβούργων καὶ τῶν Βιτελσβάχων. Τὸ Ἀχίλλειο ἐπωλήθη, ὁ Χάϊνε ἐξηφανίσθη ἀπὸ ἐκεῖ ἀπὸ πολλοῦ, ἄλλη ζωὴ θ' ἀρχίσῃ σ' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ ἄντρο μιᾶς αἰσθαντικῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ τὸ συγκινητικὸ μελαγχολικὸ τραγοῦδι τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου κύκνου θὰ μένῃ γιὰ πολὺ στὴν αἴσθησι τῶν ἀνθρώπων.

Δ. Α. Κόκκινος

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΑΓΑΠΗ

Τοῦ **Ἀντωνίου Φραγκίσκου Δόνη**

Τὸν Μάη μὲ τὶς γλυκὲς χαρές, τὸν ἔρωτά τους
βοσκοὶ 'ς τὸν κάμπο τραγουδοῦνε
'ς ἐκεῖ τὸ σκλῆθρον ἀποκάτου
τὸν εὐτυχῆ μας ἔρωτα λαλοῦνε.
Ὁ Πᾶν ἂς κλίνῃ εἰς τ' ἀσμά μας τ' αὐτί του.

Ὁ Πᾶν ἂς κλίνῃ εἰς τ' ἀσμά μας τ' αὐτί του,
καὶ τὰ κατάχλωρα δενδράκια
σειοῦν τὲς κορφές, ποὺ τοὺς φαιδρούς των ἤχους
κειμένα τὰ γλυκόφωνα πουλάκια
μὲ τοὺς δικούς μας τοὺς ταιριάζαν στίχους,

Μὲ τοὺς δικούς μας τοὺς ταιριάζαν στίχους.
Ἡ νέα βοσκοπούλα νά της,
'ς τὰ δάση ποῦ τὸ πᾶν σκιάζουν
βόσκει φαιδρὴ τὰ πρόβατά της,
ποῦ κρίνα καὶ ῥόδ' ἄγρια συνάζουν.

Ποῦ κρίνα καὶ ῥόδ' ἄγρια συνάζουν.
Εἶδαν προχθὲς τὰ δυό μου μάτια
τὸ ῥόδο μου μὲ χάρι οὐράνια
ἀπὸ κρυμμένα μονοπάτια —
Ποτὲ δὲν εἶχε τόσα κάλλη καὶ περφάνεια.

Ποτὲ τόσο καλὴ κι' ὡραία δὲν τὴν εἶδα,
παρὰ 'ς τὸν Μάη, σὰν εἰχε φέξει
ἡ πρώτη ἡμέρα, ποὺ ἡ ἴδια
μὲ φύλλα μ' εἶχε περιπλέξει
χλωρὰ τριγύρω καὶ μ' ἐρωτικὰ παιχνίδια,

Ἡ βοσκοπούλα μου κρυμμένη, ἐπιδέξια,
μ' ἐμούσκευε ἐκεῖ δὰ τὸ βράδυ
σὲ κάμπο ὡραῖο κι' ἀνθισμένο,
γιατὶ δὲν μ' εἶδε στὸ λειβάδι,
κατὰ τὴν τάξι, μὲ λουλούδια στολισμένο.

Ἐνῷ 'ς τὴ θύρα της τὴ δάφνη ἐγὼ φυτεύω,
τοῦ ὡραίου ἥλιου μου τὰ κάλλη
νὰ ἀκτινοβολοῦν ξανοίγω,
κι' αὐτὴ ἡ γλυκειὰ φωνὴ προβάλλει:
Γιὰ μένα εὐτυχὴς θὰ ἦσαι σὲ λίγο.

Μετάφρασις **Γ. Βιζυηνοῦ**

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τοῦ **Στεκκέττη**

Μὲ τοῦ βραδυοῦ τὸ ἥουχο καὶ νοτερὸ ἀγέρι
Ποὺ οἱ ὀργωμένοι οἱ ἀγροὶ βαρειὰ μοσχοβολοῦσαν
Σ' τὴ ῥάχι αὐτὴ ἀνεβαίναμε πιασμένοι ἀπὸ τὸ χέρι
Καὶ 'ς τὰ λιβάδια παρ' ἐκεῖ οἱ γρύλλοι τραγουδοῦσαν.

Εἶχες τὰ 'μάτια σου ψηλά, μάτια γιὰ περιστέρια
'Σὰν προσευχὴ σιωπηλὴ εἰς τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια.

Κ' ἐγὼ ποῦ ἐκατάλαβα ὅσα δὲν μ' ἐξηγοῦσες
Παραπολὺ σὲ ἀγάπησα γιατὶ ἐσιωποῦσες!

Μετάφρ. **Διον. Ἠλιακοπούλου**